

THE EUROPEAN DISCOVERY OF CHINA POMPEU FABRA UNIVERSITY BARCELONA

MATTEO RICCI I LA MISSIÓ JESUÏTA LA MISSIÓ DE VAGLIANO

El treball missioner era la part essencial del programa jesuïta. Mentre Loiola estava ocupat organitzant la nova societat, Francesc Xavier, un altre noble basc entre els fundadors del grup, **ja es trobava de camí a l'Índia.**

Però en arribar-hi, **l'any 1542, Xavier es va indignar amb l'autoritarisme portuguès colonial a Goa** i pel cristianisme superficial dels conversos, que no sabien gens de la fe cristiana. A més, es va consternar per la ignorància absoluta de les llengües natives per part dels colons, i pels traductors inexactes, que, sense saber res del cristianisme, no podien ser confiats per a la transmissió d'un missatge religiós. **Va concloure que la competència lingüística era un requisit bàsic per al treball missioner i que s'havia d'evangelitzar d'acord amb un pla que tingués en consideració els valors culturals dels conversos.**

Xavier es va traslladar **al Japó, i va exaltar els japonesos com "la millor gent que ha estat mai descoberta", i va provar d'entrar a la Xina.** Estava convençut que la conversió de la Xina resultaria més senzilla pel fet que estava governada per un únic governant i que el gran prestigi del Regne Mitjà suposava que la seva conversió fos el requisit necessari per a la conversió de **tot l'Orient. Però Xavier va morir de febre l'any 1552 a la petita illa de Shangchuan,** a les aigües del sud de la Xina, mentre esperava el permís per entrar en aquest país.

Tres anys després de la mort de Francesc Xavier a les portes de la Xina, un altre jesuïta, Mendez Nuñez, va arribar a Macau des de Goa, i va romandre-hi uns quants mesos. La carta que va enviar als seus germans jesuïtes presenta la Xina com un país extremament ric i ben organitzat que mai no es convertiria mentre no ho fessin els seus mandarins. També emfatitza el fet que la major dificultat per predicar el cristianisme entre els xinesos rau en el fet que **no tenen les nocions religioses bàsiques: no saben res d'un déu creador ni de la immortalitat de l'ànima.**

Un altre aspecte es destaca a l'informe de Nuñez: representa el comerç entre Macau i el Japó, i la creixent importància que hi tenen els jesuïtes.

Els intercanvis entre el Japó i Macau havien estat intensos des de bon començament. Com ja hem vist, la Xina necessitava la plata per tractar amb els canvis introduïts al seu sistema monetari, mentre que la divisió feudal del Japó multiplicava el nombre de clients que desitjaven articles de luxe xinesos. Però cap a mitjan segle XVI, els contactes directes entre la Xina i el **Japó s'havien tallat per ambdós costats i tot el comerç es feia mitjançant intermediaris: Macau va esdevenir el més actiu.**

La presència jesuïta a Macau va ser destacada des del primer moment: la imponent catedral de Sant Pau i el col·legi de Sant Pau garantien la seva visibilitat als afores de la Xina. Però com era sempre el cas amb els jesuïtes, necessitaven fer negoci per poder finançar les imponents estructures educatives i religioses i a ells mateixos. Van esdevenir l'espina dorsal del comerç entre Macau i Nagasaki. La major part del temps, un dels tres procuradors que supervisava aquest comerç era un jesuïta.

La implicació jesuïta al Japó va ser reforçada l'any 1578 amb l'arribada del recent nomenat visitador de les Índies Orientals, Alessandro Valignano, un italià d'ascendència aristocràtica amb un talent excepcional per a les qüestions polítiques i organitzatives. Li havien atorgat un extraordinàriament ampli ventall de poders per supervisar i governar un territori enorme que s'estenia des del cap de Bona Esperança fins al Japó. Valignano va proposar d'immediat un programa d'acomodament cultural que seguia les línies proposades per Xavier: competència lingüística i acomodament als valors culturals dels conversos.

Un cop al Japó, Valignano es va delectar en **trobar que alguns dàimios de l'illa meridional de Kyushu, que estaven estretament relacionats amb el comerç portuguès, ja s'havien convertit. I que, per extensió, s'havien convertit tots els que es trobaven per sota seu. Valignano va decidir utilitzar aquest èxit com una operació de propaganda sense precedents: l'any 1582, va navegar cap a la Roma papal amb una ambaixada de quatre joves nobles japonesos, per cridar l'atenció pública sobre l'èxit de la missió jesuïta a l'Extrem Orient. Els japonesos van ser rebuts al màxim nivell de l'Europa catòlica pel Papa i per Felip II d'Espanya, però ben lluny de qualsevol contacte amb la meitat protestant. La imatge d'autoritat indiscutible del Papa no es podia tacar. Durant més de mig segle, els jesuïtes seran capaços d'amagar la divisió religiosa que havia dividit Europa.**

Valignano, que s'havia quedat a Goa, va tornar amb els quatre japonesos l'any 1588, només per saber que, mentrestant, Hideyoshi havia unificat el Japó i veia amb molta sospita la concentració de cristians i de portuguesos en alguns dels ports vitals del Japó meridional. L'any 1597, el somni japonès va arribar a la seva fi amb la crucifixió de 21 cristians a Nagasaki.